

לעילוי נשמת
שלום בן משה

משניות של השבוע הבא

Next Week's Mishnayos

גליון
5

ברכות פרק ט'

לצאת באותו בַּגְד לְבָדוּ.

ולא יִעֲשֶׂנוּ קַפְנֵדְרִיא, וְרַקִּיקָה מִקַּל וְחוֹמֶר.

קַפְנֵדְרִיא - לִיפְנֵס בְּפִתַח זֶה וְלִצְאָת בְּפִתַח שְׁנֵי, וְלִשְׁוֹן קַפְנֵדְרִיא - "אֲדַמְקִיפְנָא דְרִי, אֲעוּל בְּהָא", כְּלוּמַר: בְּעוֹד שְׂאֵנִי צְרִיף לְהַקִּיף שׁוּרוֹת שֶׁל בְּתִים, אֲקַצֵּר מִהֲלָכִי וְאֲפָנֵס דְרָף פָּאן.

וְרַקִּיקָה - אֲסוּרָה בְּהַר הַבַּיִת.

מִקַּל וְחוֹמֶר - מִמְנַעַל - וּמָה מְנַעַל שְׂאֵינוּ דְרָף בְּזִיזוֹן, אֲסוּר, וְרַקִּיקָה שֶׁהִיא דְרָף בְּזִיזוֹן לֹא כָּל שְׂכָן.

כָּל חוֹתְמֵי בְּרֻכּוֹת שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ אוֹמְרִים "מִן הָעוֹלָם".

כָּל חוֹתְמֵי בְּרֻכּוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ - הַמְבָרָךְ אוֹמֵר בְּסוּף כָּל בְּרָכָה "בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, חוֹנֵן הַדַּעַת", וְכֵן בְּכוֹלָם. וְהַעוֹנִין אוֹמְרִים "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד".

שְׂאִין עוֹנִין אֲמֵן אַחַר כָּל בְּרָכָה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ, דְּכַתִּיב בְּעֶזְרָא (נַחֲמִיָּה ט' ה) "קוּמוּ בְּרַכּוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם עַד הָעוֹלָם", וְאוֹמֵר אַחַר כָּךְ "וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ", כְּלוּמַר: שְׂעוֹנִים "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד".

וְאֲשַׁמְעִינָן הֵכָא דְבַמִּקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן לֹא הָיוּ אוֹמְרִים אֵלָּא "בְּרוּךְ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם" וְלֹא יוֹתֵר, וְלֹא הָיוּ אוֹמְרִים "וְעַד הָעוֹלָם".

מִשְׁקַלְקֵלוּ הַמֵּינִין וְאָמְרוּ אֵין עוֹלָם אֵלָּא אַחַד, הַתְּקִינּוּ שִׁיְהוּ אוֹמְרִים "מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם".

ברכות פרק ט'

ח חַיִּיב אָדָם לְבָרֵךְ עַל הַרְעָה כְּשֵׁם שֶׁהוּא מְבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה.

חַיִּיב אָדָם לְבָרֵךְ עַל הַרְעָה - כְּשֶׁמְבָרֵךְ "דַּיִין הַאֲמֵת" עַל הַרְעָה, חַיִּיב לְבָרֵךְ בְּשִׂמְחָה וּבְלֵב טוֹב, כְּשֵׁם שֶׁמְבָרֵךְ בְּשִׂמְחָה "הַטּוֹב וְהַמְטִיב" עַל הַטּוֹבָה.

שְׁנַאֲמַר (דְּבָרִים ו' ה) "וְאֶהְבֵּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ": "בְּכָל לְבָבְךָ" - בְּשְׁנֵי יְצִרְיָהּ, בִּיצֵר טוֹב וּבִיצֵר רָע, "וּבְכָל נַפְשֶׁךָ" - אֲפִילוֹ הוּא נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ, "וּבְכָל מְאֹדֶךָ" - בְּכָל מְמוֹנָהּ.

דָּבָר אַחֵר: "בְּכָל מְאֹדֶךָ" - בְּכָל מִידָה וּמִידָה שֶׁהוּא מוֹדֵד לָךְ, הָיוּ מוֹדֵדִים לוֹ בַּמְּאֹד מְאֹד.

דָּבָר אַחֵר בְּכָל מְאֹדֶךָ - בְּכָל מִידוֹת הַמְדוּדוֹת לָךְ, בֵּין מִידָה טוֹבָה בֵּין מִידַת פּוֹרְעָנוּת.

לֹא יִקַּל אָדָם אֶת רֵאשׁוֹ כִּנְגֵד שַׁעַר הַמְזֻרָח, שֶׁהוּא מְכוּוֹן כִּנְגֵד בַּיִת קִדְשֵׁי הַקִּדְשִׁים.

לֹא יִקַּל אָדָם רֵאשׁוֹ - לֹא יִנְהַג קְלוּת רֵאשׁוֹ.

כִּנְגֵד שַׁעַר הַמְזֻרָח - חוּץ לְהַר הַבַּיִת אֲשֶׁר בַּחוּמָה הַנְּמוּכָה, אֲשֶׁר לְרַגְלֵי הַבַּיִת לַמְזֻרָח.

לְפִי שֶׁהוּא מְכוּוֹן - שֶׁכָּל הַשְּׁעָרִים מְכוּוֹנִים זֶה כִּנְגֵד זֶה - שַׁעַר מְזֻרָח, שַׁעַר עֶזְרַת נָשִׁים, וְשַׁעַר עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל, וּפִתַח הָאוּלָם וְהַהִיכָל, וּבַיִת קוֹדֵשׁ הַקִּדְשִׁים בִּימֵי בַיִת רֵאשׁוֹן.

לֹא יִפְנֵס לְהַר הַבַּיִת בְּמַקְלוֹ וּבַמְנַעֵלוֹ וּבַפּוֹנֵדָתוֹ, וּבְאַבְקַת שַׁעַל רַגְלָיו.

בְּאַפּוֹנֵדָתוֹ - אֲזוֹר חֲלוּל שְׁנוֹתָנִים בּוֹ מַעוֹת.

פִּירוּשׁ אַחֵר: כִּנְגֵד שְׁלוֹבֵשׁ עַל בְּשָׂרוֹ לְקַבֵּל הַזֵּיעָה, שֶׁלֹּא לְטַנֵּף שָׂאֵר בְּגָדִים, וּגְנָאֵי לְאָדָם

פאה פרק א'

אלו דברים שאין להם שיעור - מדאורייתא, אבל מדרבנן יש להם שיעור, דהא תנן בסיפא "אין פותחין לפאה מששים".

הפאה - שאדם חייב להניח בסוף שדהו לעניים, כדכתיב (ויקרא כ"ג כב) "לא תכלה פאת שדה בקוצרך".

והביכורים - דכתיב (שמות כ"ג יט) "ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך", ולא נתנה תורה בהם שיעור.

והראיון - שחייב אדם להראות בעזרה בשלש רגלים, דכתיב (שמות כ"ג יז) "שלש פעמים בשנה יראה כל וכוךך", וזאת הראיה אין לה שיעור, דכל אימת דבעי עייל ומתחזי ונפיק.

פירוש אחר: עולת ראיה ושלמי חגיגה שחייב להביא, כדכתיב (שמות כ"ג טו) "ולא יראו פני ריכם", אין לה שיעור מדאורייתא, דכתיב (דברים ט"ז יז) "איש כמתנת ידו", אלא שחכמים נתנו בה שיעור - העולה מצה כסף, וחגיגה שתי כסף.

וגמילות חסדים - דבגופו, כגון ביקור חולים ולקבור מתים וכיוצא בהן.

אבל גמילות חסדים דבממונו, כגון פדיון שבוים ולהלביש ערומים ולהאכיל את הרעבים וכיוצא בהן, יש להן שיעור - שיתן בכל פעם שתבוא מצנה כזו לידו חמישית מן הרוח שבנכסיו, ותו לא מחייב, דהכי אמרינן: "המבזבז אל יבזבז יותר מחומש". הילכך מבעי ליה לאינש לאפרושי חמישית הרוח בכל עת, כדי שיהא מצוי כל זמן שיבוא גמילות חסד לידו שיקיימו, ובהכי נפיק ידי חובתו.

ותלמוד תורה - אין לה שיעור, דכתיב (יהושע א' ח) "והגית בו יומם ולילה".

ותלמוד תורה כנגד כולם - שקול כנגד כולם.

אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא: פיבוד אב ואם, וגמילות חסדים, והבאת שלום בין אדם לחבירו, ותלמוד תורה כנגד כולם.

פאה פרק א'

משקלקלו המינים - שאין מאמינים בתחית המתים, ואמרו אין עולם אלא זה, התקינו עזרא ובית דינו שיהו אומרים "מן העולם ועד העולם", לומר ששני עולמות יש - העולם הזה והעולם הבא, להוציא מלב המינים שכופרים בתחית המתים.

והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חבירו בשם, שנאמר (רות ב' ד) "והנה בועז בא מבית להם, ויאמר לקוצרים ה' עמכם, ויאמרו לו יברכה ה'". ואומר (שופטים ו' יב) "ה' עמך גבור החיל". ואומר (משלי כ"ג כב) "אל תבוז כי זקנה אמה". ואומר (תהילים קו"ט כז) "עת לעשות לה' הפרו תורתך". רבי נתן אומר: "הפרו תורתך עת לעשות לה'".

שיהא אדם שואל בשלום חבירו בשם - בשמו של הקדוש ברוך הוא, ולא אמרינן מזלזל הוא בכבודו של מקום בשביל כבוד הבריות, להוציא שם שמים עליו.

ולמדו מבוז, שאמר לקוצרים "ה' עמכם".

וכי תימא בועז מדעתיה דנפשיה קעבד, ולא גמרינן מיניה, תא שמע מן המלאך שאמר לגדעון "ה' עמך גבור החיל".

וכי תימא לא שאל המלאך בשלום גדעון ולא ברכו, אלא בשליחותו של מקום הודיעו שהשכינה עמו, ולא גמרינן מיניה, תא שמע: ואומר "אל תבוז כי זקנה אמה" - אל תבוז את בועז לומר שמדעתו עשה, אלא למד מזקני אומתך, כי יש לו על מי להסמך, שנאמר "עת לעשות לה' הפרו תורתך".

רבי נתן אומר הפרו תורתך - פעמים שמבטלים דברי תורה כדי לעשות לה'. אף זה המתפווין לשאול בשלום חבירו - וזהו רצונו של מקום, שנאמר (תהילים ל"ד טו) "בקש שלום ורדפהו" - מותר להפר תורה ולעשות דבר הנראה אסור.

אלו דברים שאין להם שיעור: הפאה, והביכורים, והראיון, וגמילות חסדים, ותלמוד תורה.

כ אין פּוֹחַתִּין לַפֶּאֶה מְשֻׁשִׁים, אַף עַל פִּי שְׁאָמְרוּ אֵין לַפֶּאֶה שִׁיעוּר.

אין פּוֹחַתִּין לַפֶּאֶה מְשֻׁשִׁים - מְדַרְבְּנָן.

אַף עַל פִּי שְׁאָמְרוּ אֵין לַפֶּאֶה שִׁיעוּר - מְדַאוּרֵייתָא כְּדָאמְרָן.

הפל לפי גודל השדה, ולפי רוב העניים, ולפי רוב העונה.

הפל לפי גודל השדה - אם שדהו גדולה ועניים מועטים, נותן ומוסיף על ששים לפי גודל שדהו. ואם שדהו קטנה ועניים מרובים, מוסיף על ששים לפי רוב העניים.

ולפי העונה - אית דגְרָסִי עֲנוּה בְּיָ"ו, כְּלוּמַר: לפי רוב ענותו ירבה לעניים, לשון "וענותך תרבני" (תהילים י"ח לו). ורמב"ם פירש לשון עניה, כְּלוּמַר: מה שתענה הארץ.

ואית דגְרָסִי עֲנוּבָה בְּבִי"ת, ופירשו גודל הגְרָגְרִים וקֶטְנָן - שאם היו השבילים של שדה במקום אחד מלאות וטובות, ובמקום אחר צנומות דקות, לא יניח הפאה כולה מן הרעות, אלא ישער ששים לרע ולפה.

ג נותנין פאה מתחילת השדה ומאמצעה.

מתחילת השדה ומאמצעה - ואין צריך להניח פאה בסוף השדה, דכתיב (ויקרא י"ט ט) "לא תכלה פאת שדה לקצור" - אמרה תורה תן פאה, ואף על פי שיש לה עדיין קמה לקצור.

רבי שמעון אומר: ובלבד שיתן בסוף פשיעור.

ובלבד שיתן בסוף פשיעור - אף על גב דרבי קרא בתחילה ובאמצע שיש תורת פאה למה שנתן, מכל מקום לא מפטר אלא אם כן נותן בסוף השדה תשלום שיעור אחד מששים עם מה שנתן באמצע ובתחילה. כן מוכח בירושלמי. ורמב"ם פירש: ובלבד שיתן בסוף פשיעור פאה הצריכה לכל השדה, שצריך שניניח בסוף השדה אחד מששים חוץ ממה שהניח בתחילה ובאמצע.

רבי יהודה אומר: אם שייר קלח אחד סומך

לו משום פאה, ואם לאו, אינו נותן אלא משום הפקר.

אם שייר קלח אחד - בסוף השדה והניח אותו לפאה, סומך עליו, וכל מה שהניח באמצע ובתחילה, תורת פאה עליה.

ואם לאו - שלא הניח אפילו קלח אחד בסוף השדה לפאה, הרי מה שהניח באמצע ובתחילה אינה חשובה פאה, אלא דין הפקר יש לה. ופליג אדְרָבִי שְׁמַעוֹן דְּאָמַר דְּמַכְּל מְקוּם הַיָּא חֲשׂוּבָה פֶּאֶה, אֲלֵא דְּלֵא מְפָטַר בְּעַל הַשְּׂדֵה בְּהַכִּי. וְהַלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן.

כ כלל אמרו בפאה: כל שהוא אוכל, ונשמר, וגידוליו מן הארץ, ולקישתו כאחת, ומכניסו לקיום - חייב בפאה.

כל דבר שהוא אוכל - למעוטי ספיחי סטים, שאף על פי שהן אוכל על ידי הדחק, לאו אוכל מיקרי, ואין חייבין בפאה, דכתיב (ויקרא י"ט ט) "ובקוצרכם", ואין קצירה אלא בדבר הראוי לאכילה.

ונשמר - למעוטי הפקר שאין לו שומרים, שאינו חייב בפאה, דכתיב (ויקרא י"ט י) "לעני ולגר תעזוב אותם" - פרט להפקר שכבר נעזב.

וגידוליו מן הארץ - למעוטי כמהין ופטריות, שאין להם שורש בארץ וגידוליהם מן האויר, שאין חייבין בפאה, דכתיב (ויקרא י"ט ט) "קציר ארצכם".

ולקישתו כאחד - למעוטי תאנה וכיוצא בה מן האילנות שגולקטים הפירות שמתבשלים בהם ראשון ראשון, דכתיב (ויקרא י"ט ט) "קציר" - משמע דבר הנקצר הרבה ביחד.

ומכניסו לקיום - למעוטי גרן, שאינו מתקיים אלא מתעפש מיד, דכתיב (ויקרא כ"ג כב) "פאת שדה בקוצר", ואין הגרן נקצר.

והתבואה והקטניות בכלל הזה.

והתבואה והקטניות - תבואה מחמשת המינים - חיטה ושעורה וכוסמת, שבולת שועל ושיפון. קטניות - פולין ואפונים ועדשים ורומיחן.

פאה פרק א'

**בְּכֹל הַזֶּה - לְהַתְחַיֵּב בַּפֶּאֶה כְּשִׁישְׁלָמוֹ בָּהֶם
כָּל הַתְּנָאִים הַלְלוּ.**

ה וּבְאֵילָן: הָאוֹג וְהַתְרוּבִין וְהָאֲגוּזִים
וְהַשְּׂקָדִים וְהַגְּפָנִים וְהַרְמוּנִים וְהַזִּיתִים
וְהַתְּמָרִים תְּחַיְבִין בַּפֶּאֶה.

הָאוֹג - אֵילָן שֶׁהִפְרִי שְׁלוֹ אָדוּם, וְקוֹרִין לוֹ בְּלֻעֵז
קוֹרְנֵי אוֹלִי"ס. וְרַמְבַּ"ם פִּירֵשׁ שֶׁהוּא צִמַח
שֶׁמַּעֲבָדִים בּוֹ הַעוֹרוֹת, וְקוֹרִין לוֹ בְּעַרְבֵי
סוּמָא"ק, וְהָאֲשֶׁכְלוֹת שְׁלוֹ רְאוּיִין לְאֲכִילָה.

וְלֹאוּ דוֹקָא אֵלּוּ שֶׁמְנַה הַתְּנָא תְּחַיְבִים בַּפֶּאֶה וְלֹא
מִינֵי אֵילָנוֹת אַחֲרֵים, אֶלָּא אֵלּוּ וְדוּמִיָּהֶן קָאָמַר.

ה לְעוֹלָם הוּא נוֹתֵן מִשּׁוּם פֶּאֶה וּפְטוֹר מִן
הַמַּעֲשָׂרוֹת, עַד שְׁיִמְרָתָה.

לְעוֹלָם הוּא נוֹתֵן מִשּׁוּם פֶּאֶה - מִי שֶׁלֹּא הֵנִיחַ
פֶּאֶה בְּשָׂדֶה בְּמַחֲבָר, תְּחַיְבֵי לְהַפְרִישׁ מִן הַתְּלוּשׁ.
וְהַפֶּאֶה שֶׁמִּפְרִישׁ מִן הַתְּלוּשׁ וְנוֹתֵן לְעַנְיִים,
פְּטוּרָה מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת.

עַד שְׁיִמְרָתָה - שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּרִי וְצִיבוּר שֶׁל תְּבוּאָה.
אֲבָל אִם בָּא לְהַפְרִישׁ פֶּאֶה אַחַר הַמִּירוּחַ, צָרִיךְ
שֶׁיִּפְרִישׁ הַתְּרוּמָה וְהַמַּעֲשָׂרוֹת תְּחִילָה, וְאַחַר כֵּן
יטוֹל הַפֶּאֶה, שְׂאִין פְּטוֹר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת אֶלָּא
הַפֶּאֶה שְׁנִיטְלָה קוֹדֵם הַמִּירוּחַ.

**וְנוֹתֵן מִשּׁוּם הַפֶּקֶר וּפְטוֹר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת, עַד
שְׁיִמְרָתָה.**

וְנוֹתֵן מִשּׁוּם הַפֶּקֶר וּפְטוֹר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת -
הַמִּפְקִיר תְּבוּאָתוֹ וְבֹא אַחַר וְזָכָה בָּהּ, אֵין הַזֹּכֶה
בָּהּ תְּחַיְבֵי בְּמַעֲשָׂרוֹת, דְּכַתִּיב (דְּבָרִים י"ד כ"ט) "וּבֹא
הַלֹּוִי כִּי אֵין לוֹ חֶלֶק וְנִחְלָה עִמָּךְ" - יֵצֵא הַפֶּקֶר
שֶׁיִּדָּךְ וְיָדוּ שׁוּיִן. אֲבָל הַמִּפְקִיר תְּבוּאָתוֹ לְאַחַר
הַמִּירוּחַ, אֵין הַהַפְקֵר הֵהוּא פּוֹטֵר מִן הַמַּעֲשֵׁר.

**וּמֵאֲכִיל לְבִהֶמָה וְלַחֲמִיה וְלַעוֹפּוֹת וּפְטוֹר מִן
הַמַּעֲשָׂרוֹת, עַד שְׁיִמְרָתָה.**

וּמֵאֲכִיל לְבִהֶמָה וְלַחֲמִיה וְלַעוֹפּוֹת - וְאֶפִּילוּ
הוּא עֲצָמוֹ מוֹתֵר לְאֲכֹל אֲכִילַת עֲרָאֵי קוֹדֵם
מִירוּחַ, אֲבָל הַבִּהֶמָה אוֹכֶלֶת אֶפִּילוּ אֲכִילַת קִבֵּעַ.

וְנוֹטֵל מִן הַגּוֹרֵן וְזוֹרֵעַ וּפְטוֹר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת,

פאה פרק ב'

עַד שְׁיִמְרָתָה - דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא.

וְנוֹטֵל מִן הַגּוֹרֵן וְזוֹרֵעַ - דָּמֵן הַתּוֹרָה הַזּוֹרֵעַ
פְּטוֹר מִן הַמַּעֲשֵׁר אֶפִּילוּ לְאַחַר מִירוּחַ, דְּכַתִּיב
(דְּבָרִים י"ד כ"ב) "עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר... וְאֲכַלְתָּ", וְזוֹרֵעַ לֹא
קָרִינָן בֵּיהּ "וְאֲכַלְתָּ". מִיָּהוּ מְדַרְבְּנָן תְּחַיְבֵי,
וּסְבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי עֲקִיבָא דְקוֹדֵם מִירוּחַ פְּטוֹר
מִן הַמַּעֲשֵׁר אֶפִּילוּ מְדַרְבְּנָן. וְאֵין הַלְכָה כְּרַבִּי
עֲקִיבָא.

**כִּהְיוּ וְלוֹי שֶׁלְקָחוּ אֶת הַגּוֹרֵן, הַמַּעֲשָׂרוֹת
שֶׁלָּהֶם, עַד שְׁיִמְרָתָה.**

כִּהְיוּ וְלוֹי שֶׁלְקָחוּ אֶת הַגּוֹרֵן - שֶׁקָּנוּ תְּבוּאָה
מִן הַגּוֹרֵן, וְקָנְסוּ חֲכָמִים שֶׁיְהִיוּ תְּחַיְבִים לְהַפְרִישׁ
תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְלָתֵת אוֹתָם לְכַהֲנִים וְלוֹיִם
אַחֲרֵים, כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיוּ קוֹפְצִים לְקָנוֹת תְּבוּאָה אוֹ
זֵינן לְגַתּוֹת וְלִגְרָנוֹת. וְאִם קָנוּ קוֹדֵם מִירוּחַ,
שֶׁעֲדִיין לֹא הוֹקְבָעָה תְּבוּאָה זֹו לְמַעֲשֵׁר,
הַמַּעֲשָׂרוֹת שֶׁלָּהֶם.

**הַמְקַדֵּישׁ וּפּוֹדֶה תְּחַיְבֵי בְּמַעֲשָׂרוֹת, עַד שְׁיִמְרָתָה
הַגְּזָבֵר.**

הַמְקַדֵּישׁ וּפּוֹדֶה - הַמְקַדֵּישׁ גְּרָנוֹ וּפְדָאוֹ מִיַּד
הַגְּזָבֵר, וְהוּא גְדִישׁ אוֹ קֶמֶה שֶׁלֹּא הוֹקְבֵעַ
לְמַעֲשֵׁר כְּשֶׁהִיָּה בְּיַד הַהַקְדָּשׁ, תְּחַיְבֵי הַפּוֹדֶה
לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ הַמַּעֲשָׂרוֹת. אֲבָל אִם נִתְמַרַח הַגּוֹרֵן
בְּיַד הַגְּזָבֵר, הוּאִיל וּבְשָׂעָה שֶׁהִיָּה רְאוּיִ שְׁיִקְבֵעַ
לְמַעֲשֵׁר - דִּהְיִינוּ בְּזִמְנֵי הַמִּירוּחַ - הִיָּתָה בְּיַד
הַקְדָּשׁ, אֵין הַפּוֹדֶה תְּחַיְבֵי לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ מַעֲשָׂרוֹת,
שֶׁהַקְדָּשׁ פְּטוֹר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת.

א וְאֵלּוּ מִפְּסִיקִין לַפֶּאֶה:

אֵלּוּ מִפְּסִיקִין - בֵּין שָׂדֶה לְשָׂדֶה, וְיִהְיוּ נִחְשָׁבִים
כְּשֶׁתִּי שְׂדוֹת לְעַנְנֵן שְׂאֵם הַנִּיחַ פֶּאֶה בְּאַחַת מֵהֶן
עַל חֲבֵרְתָּהּ, לֹא עֲלָתָהּ לוֹ לַפֶּאֶה, דְּכַתִּיב
(ויקרא י"ט ט) "פֶּאֶת שְׂדֵךְ" - שֶׁלֹּא יִנִּיחַ פֶּאֶה
מִשְׂדֶּה לְחֲבֵרְתָּהּ.

הַנַּחֵל, וְהַשְּׁלוּלִית.

הַנַּחֵל - נְהַר.

וְהַשְּׁלוּלִית - אֲמַת הַמַּיִם שֶׁמְחַלְקֵת שְׁלָל
לְאֲגָפִיָּה - שְׂאֵמוֹת אַחֲרוֹת שֶׁל מַיִם שׁוֹתוֹת
מִמֶּנָּה.

פאה
פרק ב'

יכול לקצור מכאן ומכאן.

רבי יהודה אומר מפסקת - ופליג אתנא קמא, דאמר לעיל על שלולית, דהיינו אמת המים, דבכל עגנן מפסיק. ורבי יהודה סבר דאם יכולה להקצר פאחת אינה מפסקת. והלכה כרבי יהודה.

וכל ההרים אשר במעדר יעדרון, אף על פי שאין הבקר יכול לעבור בכליו, הוא נותן פאה לכל.

וכל ההרים אשר במעדר יעדרון - הר שחודו זקוף, ואין בקר בכליו יכולין לעבור שם, ומפסיק בין שתי השדות.

הוא נותן פאה לכל - כלומר: נותן פאה אחת לכל שתי השדות, ולא חשיב הפסק הואיל והם נעדרים במעדר, כלומר: שבגי אדם חופרים אותו הר בכלי שחופרים בו את הקרקע, אין זה הפסק. שהרואה אומר אין זה קרקע בור, אלא למחר חופרים אותו במעדר וזרעים אותו, ושתי השדות הם אחת.

הכל מפסיק לזרעים, ואינו מפסיק לאילן אלא גדר.

הכל מפסיק לזרעים - מפרש בגמרא בירושלמי ד"הכל" לאתווי סלע שהיה עובר על פני כל השדה - אם צריך הוא לעקור את המתרישה מצד זה כדי לתת אותה לצד זה, מפסיק.

אלא גדר - גבוה עשרה טפחים.

ואם היה שער פותש אינו מפסיק, אלא נותן פאה לכל.

שער פותש - ענפי האילן קרויין שער. ופירוש שער פותש: שהנופות של אילנות מתערבין זה עם זה למעלה מן הגדר, פעלי זה התקוע במכתש.

ולתרובין, כל הרואין זה את זה.

כל הרואים זה את זה - כל זמן שהעומד אצל אחד מהאילנות יכול לראות האילן האחר, אף

פאה
פרק ב'

ודרך הנחיד, ודרך הרבים.

ודרך הנחיד - ארבע אמות.

ודרך הרבים - שש עשרה אמה. ומשום סיפא נקט לה, דבעי למתני סיפא שכל אלו אין מפסיקין באילן, וקא משמע לן דאפילו דרך הרבים שהיא רחבה שש עשרה אמה אינה מפסקת באילן.

ושביל הרבים ושביל הנחיד הקבוע בימות החמה ובימות הגשמים.

שביל הרבים ושביל הנחיד - שביל זוטא טובא, דשקיל פרעא ומנח פרעא. ואשמעינן דאפילו שביל דרבים, אם הוא קבוע לימות החמה ולימות הגשמים, כלומר: שמהלכין בו אפילו בזמן שהשדות זרועות בימות הגשמים, מפסיק בין השדות הזרועות, ואי לא, לא מפסיק.

והבור, והגיר, וזרע אחר.

הבור - שדה שאינה זרועה. "והאדמה לא תשם" (בראשית מ"ז ט) מתרגמינן "וארעא לא תבור".

והגיר - תרישה, כמו (ירמיה ד' ג) "גירו לכם גיר".

וזרע אחר - כגון ששתי השדות זרועים חטים, וביניהם קרקע זרוע מין אחר. ושיעור רוחב הבור והגיר וזרע אחר, כדי שלשה תלמים של מענית המתרישה.

והקוצר לשחת מפסיק - דברי רבי מאיר. ו**חכמים אומרים**: אינו מפסיק אלא אם כן **חרש**.

והקוצר לשחת מפסיק - דקסבר כל לשחת לאו קצירה היא, דלא חשבינן לה אתחלתא דקצירה. שחת - תבואה שלא הביאה שלישי, וקוצרים אותה להאכיל לבהמות. ואין הלכה כרבי מאיר.

אמת המים שאינה יכולה להקצר פאחת - **רבי יהודה אומר מפסקת.**

אמת המים שאינה יכולה להקצר פאחת - שהיא רחבה כל כך, עד שהעומד באמצע אינו

פאה פרק ב'

ז שְׂדֵה שְׁקֻצְרוּהָ כּוּתִים, קֻצְרוּהָ לְסֻטִים, קֻרְסְמוּהָ גְמֻלִים, שְׁבִרְתָּהּ הַרוּחַ אוֹ בְהִמָּה, פְּטוּרָהּ.

שְׂדֵה שְׁקֻצְרוּהָ כּוּתִים - לְעֻצְמָן, וְלֹא שְׁקֻצְרוּהָ פּוּעֵלִי כּוּתִים לְיִשְׂרָאֵל, דָּאָז הָיָה כְּאִילוֹ קֻצְרוּהָ יִשְׂרָאֵל.

קֻרְסְמוּהָ גְמֻלִים - דְּרָךְ הַנְּמָלָה לְחִתּוּף קִנְיָה הַשִּׁיבוּלֶת מִלְמֻטָּה. וְלָזֶה קוּרִים קֻרְסוּם, לְשׁוֹן (תהילים פ' יד) "יְכַרְסֶנָּה חֲזִיר מִיַּעַר".

פְּטוּרָהּ - דְּכֹתִיב גְבִי פֶּאֶה "וּבְקוּצְרָכֶם" - עַד שִׁתְּהִי אַתֶּם הַקּוּצְרִים.

קֻצְרָה חֻצְיָה וְקֻצְרוּ לְסֻטִים חֻצְיָה, פְּטוּרָהּ, שְׁחֻבַת הַפֶּאֶה בְּקֻמָּה.

שְׁחֻבַת הַקֻּצְרִים בְּקֻמָּה - כְּלוּמַר: חֻבַת הַפֶּאֶה שֶׁל זֶה, הַנִּיחָה בְּקֻמָּה. וְנִהְיָ דָאֵם כְּלָה שְׂדֵה, חֻצְרָה פֶּאֶה לְעֻמְרִים, וְחֻיִּיב לְהַפְרִישׁ פֶּאֶה מִן הַעֻמְרִים, הַנִּי מִלִּי הִיכָא דְכָלָה הוּא, אֲכָל הַכָּא הוּא לֹא כְלָה.

פאה פרק ב'

עַל פִּי שֵׁישׁ בִּינְיָהֶן גְּדָר, אֵינּוּ מִפְּסִיק, וְלוֹקַח פֶּאֶה מֵאִילָן אֶחָד עַל חֲבִירוֹ.

אָמַר רַבִּין גְּמֻלִיאֵל: נוֹהֲגִין הָיוּ בֵּית אַבָּא נוֹתְנִין פֶּאֶה אַחַת לְזִיתִים שֶׁהָיוּ לָהֶם בְּכָל רוּחַ, וְלַחֲרוּבִין כָּל הָרוּאִין זֶה אֶת זֶה.

לְזִיתִים שֶׁהָיוּ לָהֶם בְּכָל רוּחַ - פֶּאֶה אַחַת הָיוּ נוֹתְנִים עַל כָּל הַזִּיתִים שֶׁהָיוּ לָהֶם לְצַד מְזֻרְחָה שֶׁל עֵיר, וּפֶאֶה אַחֲרַת עַל כָּל הַזִּיתִים שֶׁהָיוּ לָהֶם לְצַד מְעָרְבָה, וְכֵן לְאַרְבַּע רוּחוֹת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר מִשְׁמוֹ: אִף לַחֲרוּבִין שֶׁהָיוּ לָהֶם בְּכָל הָעֵיר.

שֶׁהָיוּ לָהֶם בְּכָל הָעֵיר - אֵין נוֹתְנִים כִּי אִם פֶּאֶה אַחַת לְכוּלָן, אִף עַל פִּי שְׁאִין רוּאִין זֶה אֶת זֶה, וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק שְׁאֵמַר מִשְׁמוֹ, אֲבָל הִלְכָה כְּרַבִּין גְּמֻלִיאֵל.

ח הַזּוֹרֵעַ אֶת שְׂדֵהוּ מִיָּן אֶחָד, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹשֶׂהוּ שְׁתֵּי גְרָנוֹת נוֹתֵן פֶּאֶה אַחַת. זֶרְעָה שְׁנֵי מִיָּנִין, אִף עַל פִּי שֶׁעֲשָׂאֵן גּוֹרֵן אַחַת נוֹתֵן שְׁתֵּי פִּאוֹת.

הַזּוֹרֵעַ אֶת שְׂדֵהוּ שְׁנֵי מִיָּנִי חֵיטִין - עֲשָׂאֵן גּוֹרֵן אַחַת, נוֹתֵן פֶּאֶה אַחַת, שְׁתֵּי גְרָנוֹת, נוֹתֵן שְׁתֵּי פִּאוֹת.

שְׁנֵי מִיָּנִי חֵיטִין - כְּגוֹן שְׁחֻמְתִּית וְלִבְנָה.

ט מַעֲשֶׂה שְׁזָרַע רַבִּי שְׁמַעוֹן אִישׁ הַמְצֻפָּה לְפָנָיו רַבִּין גְּמֻלִיאֵל, וְעָלוּ לְלִשְׁכַת הַגְּזִית וְשָׂאוּ.

אָמַר נַחֻם הַלְבָּלֶר: מִקּוּבֵל אֲנִי מִרַבִּי מִיֵּאֲשָׁא, שְׁקִיבֵל מֵאַבָּא, שְׁקִיבֵל מִן הַזּוֹגוֹת, שְׁקִיבֵלוּ מִן הַנְּבִיאִים, הִלְכָה לְמִשְׁחָה מִסִּינִי, בְּזוֹרֵעַ אֶת שְׂדֵהוּ שְׁנֵי מִיָּנִי חֵיטִין - אִם עֲשָׂאֵן גּוֹרֵן אַחַת, נוֹתֵן פֶּאֶה אַחַת, שְׁתֵּי גְרָנוֹת, נוֹתֵן שְׁתֵּי פִּאוֹת.

הַלְבָּלֶר - הַסּוֹפֵר.

הַזּוֹגוֹת - הֵם כָּל אוֹתֵן שְׁנַיִם שְׁנַיִם הַנְּזָכְרִים בְּפֶרֶק קַמָּא דְּמַסְכַּת אַבוֹת, שְׁקִיבֵלוּ שְׁנַיִם מִפִּי שְׁנַיִם עַד מִפִּי שְׁמַעוֹן הַצְּדִיק.

